

Budapest

Magyar Nemzeti Múzeum

DÉLBÁCSKA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Novisad, Trg Osi bodjenja 3. szám. (Wagner palota.) Telefon: 137, éjjel 488. Sürgőny cím: „Délbácska”, Novisad

NOVISAD, 1925 NOVEMBER 3.

KEDD

Előfizetési ára: egy óra 40, három óra 120, fél évre 240 és egész évre 480 dinár. Egyes szám ára hétköznap 150 dinár, vasárnaponként 2 dinár.

Tiltakozás a Vojvodina egyenlően megadóztatása ellen -- Sentán revízió alá veszik a földbirtokreformot -- Nagy francia csapatösszevonás Szíriában

Ha eltépi láncát a bestia

Európa nagyhatalmai takarodót fujtak a bolgár-görög „háború”-nak. A puskaporos hordó alján fellobbant szikra rövidke életét kioltották azok, akik a határvillongás mögött megbújó kis érdekeknél sokkal nagyobb érdekeiket féltették az esetleges tüztől. A hadbanálló felek kiűrtették a hadszíntért, s amint most érkező, részletes jelentések közlik, ezt a kiűrtetést a görög csapatok olyan alaposan végezték, amilyenekkel békésebb időkben erdei banditák szoktak operálni. A hadterületbe eső falvakat sorra kifosztották, rengeteg házat felgyújtottak, s emellett a bestiális kegyetlenkedések egész sorozatát követték el. A legutóbb érkezett távirati jelek felhárító gazettekről számolnak be. A görög csapatok legénysége szabad vadászterületnek tekintette a bolgár falvakat és környékét, a tisztok pedig fejletlen leánygyermekkel ismertették meg azt a bestiát, amely az első vérszagra kibukik az emberből. Az alig néhány napos csatározás bünkrónikája félelmes erejű figyelmeztetés arra, hogy Európában még mindig eleven életet él az a bestia, amelyet az elmúlt világháború tenyésztett ki az európai emberben. És Chamberlain szavai jutnak eszünkbe: *Egy újabb háború teljesen elpusztítaná Európát. A görög-bolgár konfliktus izelítőt adott az európai emberbestiából. Európa népei között ma olyan irtózatossan mély és élő erejű a gyűlölet, hogy az korlátjait vesztve mindent letarolhatna, ami itt egy régi civilizációra emlékeztethetne. Egy új háborúnak nem volnának hadifoglyai, mert ebben a korban már nem él az élet megbecsülésének szikrája sem. A következő vérözön elpusztítaná az agzokat, nőket és gyermekeket is. A háromnapos görög-bolgár csatát megmutatta eredeti arculatával a ma emberét és azt a stílt, amely az új háborút jellemezhetné. Hét évvel a béke hivatalos megkötése után a bestia csak a civilizáció márával nyert szalonképességet egy békés társadalomban. A gyenge és minden szélfúvásra lehulló máz mögött azonban förtelmes indulatok háborognak. A vadember vérszomja, ösztönös, fékezhetetlen gyűlölet, az élet keserű utálata, a halállal sem számoló, vak és állati düh remegnek a „békés politika” és az „europeer” mozdulatai mögött. S egyetlen pillanat elégséges ahhoz, hogy az ember, aki ebben a percben még kényszeredetten mosolyog, a következő pillanatban bestiává váljék.*

A háboruban nincs humanizmus... 1914. évben még golyó általi halállal büntették azt a katonát, aki sovány menázsijának potlására kitekerni merészelt valamelyik, a front környékére tévedt csirke nyakát. 1915-ben még tiltakozás hangzott el a dum dum lövegek használata ellen, s még 1917-ben is számtalan katonát állítottak hadbírótság elé a front mögött elkövetett erőszakosságokért. A görög „offenzíva” haditényeinek dicsőséges sorozatát egy tizenöt éves leány és egy gyermekágyas asszony megbecstelenítésével nyitotta meg. Európa tíz év alatt a bestialitás legalacsonyabb fokáig züllött le, s a görög hadseregnek az a néhány tisztje, aki állati indulatainak fékezhe-

telen dühével úgy aratta le az első „babérokat” leplezetlenül és a meztelenség döbbenetes erejével mutatott rá az európai morál mérhetetlen lesüllyedségére. Ezek a barbár cselekedetek sejtetik, hogy *milyen is lehetne a kö-*

vetkező háború. A háromnapos harc döbbenetes erejű adalékokat szolgáltatott a pacifisták propagandájához: Ne csináljatok mégegyszer háborút, mert akkor Európában kő kövön nem marad...

Koronatanács lesz ma a konokban

A király vasárnap, Rádics tegnap érkezett meg Beogradba — Albániai követünk kihallgatása — A költségvetési tizenkettedek

Öfelsége vasárnap érkezett vissza Beogradba, ami valószínűleg Rádicsot is arra készítette, hogy Beogradba utazzon, mert a horvát paraszt párt vezére tegnap reggel megérkezett. Rádics tegnap Pasicsai akart tanácskozni, de erre nem került sor.

A király visszaérkezése után vasárnap este Pasics Nikola miniszterek közt tegnap délután pedig Nincsics Momcsilo külügyminisztert

fogadta kihallgatáson. A két miniszter a bel- és külpolitikai helyzetről informálta a királyt. Miután az utóbbi napokban számos fontos bel- és külpolitikai esemény történt, így a kormány rekonstrukció kérdése a bolgár-görög konfliktus, a biztonsági szerződések megkötése mára koronatanácsot hívtak össze a királyi palotába, amelyen fontos határozatokat fognak hozni.

Francia csapatösszevonás Szíriában

Páris, november 2. A franciák nagy csapat tömegeket összpontosítanak Szíriában. A Journal szerint a két lovasezreden kívül, amelyeknek Marokkóból Szíriába való átszállítását már jelentették, további nyolc zászlóalj, közöttük három marokkóiit készenlébe helyeztek, hogy Szíriába küldjék őket. A francia Levante hadsereg ereje ezzel harminc zászlóalj gyalogság és öt ezred lovasságra emelkedik.

A Temps damaszkuszi külön tudósítója

jelent, hogy a város lassanként vissza nyeri régi képét. A környéken azonban erősen garázdálkodnak a rablók. Minthogy a franciák felgyújtották azokat a falvakat, amelyekben szállást adtak a rablóknak a hajléktalanok száma állandóan növekszik.

Sarrail tábornok, akit a francia kormány visszahívott Szíriából e hó 18-án Beirutban hajóra száll, hogy Franciaországba visszatérjen.

Sentán felülvizsgálják a földosztást

Senta városa a saját költségén hozta el a revíziós bizottságot

Sentáról jelentik: A földbirtokreform Senta városától minden földet elvett, ezért a városi tanács azt kérte, hogy vizsgáltsák felül a földosztást Sentán. A város ezen előterjesztését azonban visszautasították, mivel a költségvetésben nem volt fedezet a revíziós bizottság kiküldésére. A sentai tanács erre bejelentette a novisadi kirendeltségnek, hogy megtéríti a revíziós bizottság összes költségeit. Senta határozatának meg is lett az eredménye, amennyiben a novisadi agrárkirendeltség értesítette a városi tanácsot, hogy a város költségén kiküldi a revíziós bizottságot Sentára, Radovics Milán inspektor vezetésével.

A sentai tanács reméli, hogy a revízió folyamán Senta városa sok földet fog visszakapni, miután igen sokan kaptak földet, akiknek semmi joguk nem volt erre. Különösen sok áldobrovoljac kapott földet Sentán. A városi tanács a felszabadult földből igen nagy jövedelmet remél, ezért egyelőre nem is tárgyalja a költségvetést. A revíziós eljárás 3-4 hétig is el fog tartani és csak annak befejeztével ha megtudják, hogy mennyi föld szabadult fel, állapíthatják meg a várható jövedelmet és így csak akkor készítik el a költségvetést.

Anglia Németországot is megvédi a francia hadsereg támadása esetén.

Berlin november 2. Drezdai távirat szerint Stessesmann birodalmi külügyminiszter tegnap Dresdában beszédet mondott, amelyben többek között kifejtette, hogy Locarnóban Chamberlain angol külügyminiszter szószerint kijelentette neki, hogy Anglia egész tengeri és szárazföldi haderejét Németország rendelkezésére bocsátja,

ha a franciák átlépnék a német határokat Stressesmann kijelentései rendkívül nagy hatással voltak a hallgatóságra, amelyet Chamberlain nyilatkozatának közlésével meg akart győzni arról, hogy a locarnói kötelezettségek kölcsönösségen alapulnak.

Fekete himlő Vilovón

A hatóságok messzemenő óvintézkedései

A novisadi bakteorológiai intézet jelenti: A titeli járás Vilovó községében egy halálos kimenetelű fekete himlő megbetegedés fordult elő. A fertőzés valószínűleg a cukorgyár egyik szállásáról ered, ahol több szénmunkás volt elfoglalva a cukorrépa rakodásnál. A munkások széjjelszédtek, még mielőtt a himlő esetet megállapíthatták volna. Valószínű tehát, hogy a fertőzés más helyekre is el fog terjedni, ezért is a hatóságok a legmesszebbmenő óvintézkedéseket fogantatosítottak. Felhívják az összes mezőgazdasági munkaadókat, hogy az illetékes hatóságoknak azonnal jelentsenek be minden gyanus megbetegedést, valamint minden olyan új munkást, aki a titeli járásból érkezett oda.

Felmentés kémkedés vádjá alól

A novisadi törvényszék. A büntetőtanácsa tegnap Lajthay József 25 éves apatinai napszámos ügyét tárgyalta, akit az ügyészség kémkedés kísérletével vádolt.

A vádirat szerint Lajthay 1922-ben Budapesten egy magyar századdal találkozott és ismertette előtte a csapatok elhelyezkedését a Vojvodinában. Ezenkívül azt is közölte vele, hogy milyen nemzetiségű katonák vannak a Vojvodinában. Lajthayval egy időben még más két egyén is megegyezett a kapitánnyal a kémkedés ügyében. Lajthay ezután utlevél nélkül Bajánál átlépte a határt, másik két társának is át kellett volna szökniük a határon. A találkozási hely Novisad lett volna, ahonnan küldetésük befejezése után vissza kellett volna térniük Budapestre. Lajthay azonban nem valósította meg tervét, mert időközben letartóztatták.

A vádlott Lajthay József, éppen úgy, mint a vizsgálóbíró előtt is tagadta a terhére várt bűncselekményt. A rendőrség előtt csak azért vallott, mert erre kényszerítették, miután sem terhelő tanu sem más bizonyíték nem volt Lajthay ellen, a bíróság felmentette.

Pavlovics ügyész nem nyugodott meg az ítéletben, hanem felebbezett ellene.

Az internacionálé ülése

Budapest, november 2. Vasárnap este a bécsi gyorsvonattal Londonba utazott Peidl Gyula nemzetgyűlési képviselő az internacionálé végrehajtó bizottságának ülésére, amely november 4-én kezdődik az angol fővárosban. A végrehajtó bizottság holnapután kezdődő ülésének tárgysorozatán a nyolcórás munkaidő, a munkásvándorlás kérdése, a különböző országok belső pártügyi melletti első helyen a locarnói megállapodások megbeszélése szerepel. Ez az oka annak, hogy aktív szocialista miniszterek nem jelennek meg a végrehajtó bizottság ülésén, amelynek sürgős és váratlan összehívását a locarnói egyezményekhez fűződő állástoglalás megállapítása tette szükségessé. Egyébként ez lesz az utolsó ülés Londonban, mert a nemzetközi iroda székhelyét a legközelebbi jövőben Zürichbe helyezik át.

Leánykereskedők Budapesten

Budapest: Titokzatos eltűnési ügyben folytat nyomozást a budapesti rendőrség. Fabriciusz Margitot, az egyik mulatóhely táncosnőjét keresik, mert hozzátartozóinak az a szomorú feltevése, hogy egyetlen leányuk leánykereskedők kezébe került, vagy bűntény áldozata lett. A táncosnő nyáron tette le az artista vizsgát olyan fényes eredménnyel, hogy azonnal szerződést kapott. Már a vizsgán megjelent egy harminc év körüli nő, aki az egyik balkáni varieté impreszáriójának adta ki magát. A leány háromhétet ezelőtt azzal ment el szülei lakásáról, hogy szerződés ügyében kell egy urral tárgyalnia az egyik körüti kávéházban. Azóta nem tért vissza. Az impreszárió bizonyosan megszöktette a csinos Fabriciusz Margitot valamelyik bal-

káni államba. A rendőrség igyekszik világosságot deríteni a táncosnő eltűnésének titkára, szigorú nyomozást indított és elhatározta, hogy

Budapestet megvédi a külföldi impreszárióktól, akiknek csak egy célja van, Hungarákat szállításra az idegenbe.

A DEMOKRATA PÁRT KONFERENCIÁJA NOVISADON

Községi autonomia és az adók csökkentése

A párt vojvodinai képviselői a helyzetről

A demokrata párt vojvodinai főbizottsága vasárnap ülést tartott Novisadon, amelyen Groll Milán, Setyerov Szlavko, Mihajlovics Lyuba és Pecsics Dragutin képviselők továbbá a vajdasági párt szervezetek vezetői vettek részt.

A konferenciát dr. Nikolics Branko közjegyző nyitotta meg és üdvözölve a megjelenteket. Szavics Mirko a Narod főszerkesztőjének rövid felszólalása után Setyerov Szlavko számolt be Davidovics délszerbiai utjának eredményéről, majd Vojvodina sulyos megadóztatásáról beszélt. A demokrata képviselők több ízben interveniáltak a Vojvodina sulyos adóterheinek csökkentése ügyében azonban, a radikális képviselők különösen pedig Sztujaninov és Milan pénzügyminiszter elleneztek a vojvodinai adó csökkentését.

Pecsics Dragutin a demokrata pártnak a mai koalícióval szemben elfoglalt álláspontját ismertette. Szerinte a mai kormánykoalíció természetellenes. Az a körülmény, hogy a radikálisok kibékültek az „államellenes” horvát parasztpárttal, a demokrata politikának igazolása, amely mindig sürgette a megegyezést. A koalíció legfeljebb még néhány hónapig áll fenn, mivel Pasics tekintélye minden nap kevesebb lesz pártjában, Groll Milán a radikális párt nagyszerb politikájának a Vojvodinában bekövetkezett bukásáról beszélt. A Vojvodinában ma már nem elegendő, ha valaki azt mondja magáról, hogy szerb, ezzel egyedül ma már nem lehet érvényesülni. Végül ama reményét juttatta kifejezésre, hogy a radikális párt vojvodinaellenes politikája miatt a legközelebbi

választáson jelentős tért veszít.

A konferencia befejeztével határozati javaslatot fogadtak el, amelyben elsősorban bizalmat szavaznak Davidovics Ljubának a párt elnökének.

A 2. pont így hangzik: A gazdasági, pénzügyi és általában a politikai viszonyok nálunk a Vojvodinában a mai Pasics-Rádics uralom idején nemcsak, hogy nem javította meg a nép helyzetét, hanem ellenkezőleg a községi és politikai élet nagyon rosszabbodott, mert az állami közegek elhanyagolják a mi érdekeinket. Különösen szükséges a Vojvodinában a községi választások kiírása és ezért a mai konferenciáról ez ügyben kérvényt küldenek a demokrata párthoz, hogy járjon el ebben a kérdésben. A Vojvodina már nem bírja el a kinevezett községi bizottságokat és végre el kell jönni annak az időnek, amikor a nép dönt saját sorsáról.

3. pont a Vojvodina adózási rendszeréről szól, az igazságtalan és egyenlőtlen megadóztatás sulyosan érinti a közgazdasági és mezőgazdasági köröket, ezért kéri a demokratapárt képviselői tagjait, hogy foglaljanak állást az adók egységesítése kérdésében, amelyekkel csak a Vajdaságot sújtják. Megállapítást nyert, hogy a demokrata képviselők már tettek lépéseket ilyen irányban, amit a konferencia jóváhagyólag vesz tudomásul.

A 4. pont az agrárviszonyok rendezését követeli, mert az e téren uralkonó kaotikus viszonyok nemcsak a Vojvodinának, hanem az egész országnak is ártalmára vannak.

Mérget kevert férje ételébe és italába, hogy az ne mehessen este a kávéházba.

Budapest, nov. 2. A főkapitányságon ma délelőtt rejtélyes ügyben fejezték be a nyomozást. Néhány nappal ezelőtt ugyanis megjelent a rendőrségen egy józsefvárosi 35 év körüli hentesmester, aki panaszt tett ismeretlen tettes ellen, akik életére törtek oly módon, hogy estéről estére megmérgezték veronállal, hogy így — mint a feljelentés mondja — lassan-oló méreggel küldjék őt a másvilágra. A rejtélyes ügyben a rendőrség megkezdte a nyomozást és a detektívek csakhamar megállapították, hogy egy egész különös ügyről van szó.

A nyomozás kiderítette, hogy a kis meny-

nyiségű veronált, amely az életre egyáltalán nem veszedelmes, a hentesmester felesége csempészte minden este a férje ételébe vagy italába és így érte el azt a célját, hogy a férje, aki különösen az utóbbi időben nagyon gyakran maradozott ki, az estét ne házonkívül töltse. A rendőrségen a feljelentés ügyét ezzel el is intézték és mivel a nyomozás megállapította, hogy bűncselekményről szó nincs csak ilyen szokatlan uton akarta az asszony a férjét a kávéháztól elszoktatni, a további eljárást megszüntették.

Még nem kerültek meg a kacsák foglyai

Beogradból jelentik: Szombaton délután az a hír érkezett Ochridáról, hogy az albán csendőrség megtalálta Blazsics járási főnököt és Milosevics esperest, akik a hír szerint már utban is voltak Ochrida felé. Ez a hír azonban korai volt, mert a kacsák foglyairól még

most sem érkezett semmi bizonyos hír.

Délszerbiában nagy nyugtalanság vett erőt a lakosságon, mert még nincs hír róluk és az izgatott hangulat miatt a hatóságok nagyon tartanak attól, hogy a keresztény lakosság esetleg a muzulmánok ellen fordul.

BÁCSMEGYEI

FÖLDBIROKOSOK FIGYELMÉBE!

Jelzálog kölcsönöket

kedvező visszafizetési és kamatteltételek mellett folyósít a

KERESKEDELMI és IPARBANK
R. T. NOVISADON

A kölcsönkérőknek telekkönyvi kivonatot és kataszteri birtokívet kell beérjeszteniük a kölcsönigénylés alkalmából. 2131-2-6

Olcsó favágás.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy mindennemű **fa vágását és aprítását** motorfűrészemmel házaknál is a legjutányosabb áron vállalom.

Bogya János, Slovačka (Attila) u. 22.

Ha kiadó lakása van,

jelentse be nálunk és mi díjmentesen azonnal kiadjuk, Parnogmlina ulica 10. (Az udvarban.)

KISEBBSÉGEK

(—) Genf után javul a helyzet Erdélyben? Az erdélyi magyarság és az Erdélyi Magyar Párt vezetőorgánuma az „Ellenzék” többek között ezeket írja vasárnapi számában: „Az egyházak petíciójának beadása óta kétségtelenül megállapíthatólag

bizonyos változás következett be a kisebbségi jogok megítélésének mentalitásában.

Történetek olyan események, részben a közeljövőben történni fognak, amelyek alapján minden túlzott optimizmus nélkül arra következtethetünk, hogy

a kisebbségi jogok új, valóban méltányosabb, igazságosabb és emberibb felfogása van kialakulóban, úgy az európai közvéleményben általában, mint magának a Nemzetek Szövetségének körében.

Már az egyházak iskolai petíciója is kétségtelenül mély benyomással volt a Nemzetek Szövetségének Tanácsára. A Genfben imént lezajlott európai kisebbségi kongresszus még inkább világossá tette, hogy a kisebbségi kérdés európai kérdés, amelynek igazságos megoldása elől az európai béke érdekébe immár nem lehet elzárkózni. Közönségesen áll Németországnak a Nemzetek Szövetségébe való belépése. Szintén rendkívül jelentős esemény a kisebbségi kérdés méltányosabb, a biztosított jogoknak megfelelő felfogására nézve. Mert, ha Németországnak nem is lesz az első gondja Genfben, hogy egyes speciális nemzeti kisebbségi sérelmeket magáévá tegyen, azzal viszont szintén tisztában lehetünk, hogy követelni fogja általában a kisebbségi szerződések betartását, amint erre nézve német részről már kijelentések is történtek.

(—) A magyarság gazdasági érdekeinek védelme. Kolosvárról jelentik: A Magyar Párt gazdasági szakbizottsága vasárnap délután ülést tartott, amely a bizottság céljait és munkaprogramját a következő pontokban foglalta össze:

1. állásfoglalás a gazdasági vonatkozású törvényhozási és kormányzati intézkedések tárgyában, ezek megfelelő előkészítése és kritikája;
2. a kisebbségek gazdasági érdekeltségének egységes megszervezése;
3. erőteljes képvisellete és érvényesülése a magyar kisebbségnek mindennemű gazdasági jellegű intézményben; a mezőgazdasági és iparkamarában, nemkülönbön a majdan megalakítandó munka-kamarában;
4. intenzív szervező munka annak érdekében, hogy a kisebbségek a fontos köztestületekben, így a legközelebb megalakítandó városi és megyei tanácsokban, majd a kamarában is a leghivatottabb közgazdasági szakférfiak által jussanak megfelelő képviselőkhöz.

(—) A nagyváradi Goszdu liceumban visszaállították a magyar nyelv jogát. Nagyváradról jelentik: Egy régebbi, még 1922 évken kelt kultuszminiszteri rendelet értelmében csak a számtan és a nemzeti tantárgyak, úgy mint a román földrajz, jog és a nemzeti történelem tanítandók román nyelven. A rendelet annak idején megérkezett a nagyváradi liceumba is, amelynek tudvalevőleg magyar szekciója is van s ennek igazgatását ez év februárjában Nes Teodor, a Guszdu-liceum igazgatója, vette át. Az átvételnél az igazgató azt látta, hogy az itt jelzett tantárgyakon kívül az első és ötödik osztályban a világtörténelmet és földrajzot, valamint a második osztályban az általános földrajzot szintén román nyelven tanítják. Minthogy az igazgató a tanév közben nem akarta a tanrendet megváltoztatni, a mostanit megelőző iskolai és úgy folyt le, ahogyan azt megkezdték.

A liceum új igazgatója azonban később kutatni kezdte az intézet magyar szekcióján folyó teljes román tanítási nyelv jogalapját és

mivel ezt nem találta meg, felterjesztést intézett ebben az ügyben a tankerületi főigazgató-sághoz, kérve, hogy vagy szankcionálják a meglévő helyzetet, vagy pedig állítsák elő a rendeletnek megfelelő állapotot. Evutian tan-

kerületi főigazgató a megkeresés alapján a jogi állapotnak helyreállítására rendelte el és ennek alapján a kontinensek földrajzát és világtörténelmét román nyelv helyett magyar nyelven kell tanítani.

A BOLGÁR—GÖRÖG KONFLIKTUS LIKVIDÁCIÓJA

Leirhatatlan látványt nyujtanak a görögök által elpusztított falvak

A bolgárok újból elfoglalták állásaikat

Párisból jelentik: Vizsgálat céljából a görög-bolgár határra küldött katonai attasék taveratot küldtek Briand külügyminiszternek, amely szerint a bolgárok tegnap reggel teljes rendben újból elfoglalták állásaikat. A lakosság szintén visszatért lakóhelyére. A rendes élet újból megkezdődött.

Szófiából jelentik: A bolgár vöröskereszt kiküldöttei, akik a görög csapatok által kiürített falvakat meglátogatták, a következőket közlik: *A lakosság helyzete a lehető legkétségbeesettebb.* Leirhatatlan látványt nyujtottak a

görögök által elpusztított falvak. A megpróbáltatásokkal sújtott falvak mintegy nyolcszáz főből álló lakossága közül *hatszáznak még a legszükségesebbje sincs meg és nincs egyebük, mint az a ruha, amely a testükön van.* Ezeket sürgősen el kell látni ruházattal, takaróval, ételmiszterrel, szerszámokkal és vetőmaggal. Jelenleg csak egy elosztóállomás működik Todoroff tábornok vezetése alatt. Az állomáson lisztet, cukrot, teát, szappant és ruhaneműket bocsát a lakosság rendelkezésére.

Nyomdát vásárol és új palotát épít a Matica Srpska

A Matica Srpska évi közgyűlése — Megválasztották az új választmányt

A „Matica Srpska” vasárnap délelőtt tartotta évi közgyűlését a városháza nagytermében. A gyűlésen számos kulturintézet is képviseltette magát, s különösen nagy számban jelentek meg beográdi írók és a Srpska Knjizevna Zadruga képviselői.

Vrhovac Radivoj elnök üdvözölte a megjelenteket és közölte, hogy Vujics Joca átengedte a Maticának értékes muzeumát. A muzeumot a Matica új palotájában fogják elhelyezni. A közgyűlés lelkesedéssel fogadta az elnök bejelentését és lelkesen ünnepelte a sentai hazafi nagyszerű ajándékát.

Ezután felolvasták a vezetőség jelentését, amelyből kiténik, hogy a Matica Srpska érintkezésbe lépett a Natosevics nyomdával a nyomda megvásárlása céljából.

Maletin Marko, a Matica titkára hosszabb beszédben ismertette a nyomdavasárlás előnyeit, amely végre lehetővé fogja tenni, hogy a Matica saját nyomdájában fogja előállítani kiadványait. A közgyűlés tudomásul vette a titkár jelentését és felhatalmazást adott a vezetőségnek, hogy az üzletet perfektualja. A titkár bejelentette továbbá, hogy a Maticának új székházat kell építenie. A mostani épület már nem felel meg a társaság követelményeinek, a helyiségek tulszüknek bizonyultak, a könyvtárt sem lehetett elhelyezni s az olvasóterem is olyan szűk, hogy a tagok állandóan panaszkodnak.

Végül pedig a Matica jelenlegi palotájának egy részét le fogják rombolni, mert a város ezen részén új utcát nyitnak, amely az új dunai hidhoz fog vezetni. A Matica székháza körülbelül 8 millió dinárba kerülne, miután azonban a társaságnak nincs annyi pénze, a Matica kölcsönt fog felvenni, amihez a közgyűlés hozzájárulását kéri.

A titkár jelentése után Subotics Kamenko dr. referált a könyvtár mai állásáról, végül egyes kisebb jelentések elintézése után a közgyűlés áttért az új választmány megválasztására. A vezetőségbe megválasztották: elnökké Vrhovac Radivojt, a választmányba: Velics Gyókot, Arnicki Sztankót, Bogdanovics Zsivorádot, Mirošavljevics Lázót, Bugarszki Tódort, Rajkovics Dragomirt, Dr. Mátics Milánt, Dr. Petrovics Brankót, Dr. Borota Brankót, Dr. Alekszics Szimót, Dr. Medakovics Dusánt, Malin Franjót, Lános Nenádot, Dr. Rajkovics Mihályt és Zsupanszki Ljubát.

Az irodalmi bizottság új tagjai a következők: Dr. Petrovics Milán, Sztajics Vasza, Petrovics Velykó, Balubdzics Mirkó, Dr. Popovics-Pecija Emil, Dr. Trifkovics Gyura, Mikics Glisa, Banica Sztetisláv, Dr. Koszics Mirko, Jaksics Mileta és Mirkovics Andrija.

A jelügyelő bizottságba megválasztottak: Bajazet Zsvikó, Decsánszki Pera, Rogulics Szlávko, Kovacevics Laza és Gracsanin Gaja

Vizsgáztatják a vasutasokat

Kilenc magyar mozdonyvezető bukott meg az első nyelvvizsgán

Megírta már a Délbácska, hogy a közlekedésügyi miniszter a Balkán című beogradi lap követelésére államnyelvből vizsgának veti alá a vajdasági magyar vasutasokat. Ennek a vizsgának az a célja, hogy a magyar vasutasokat el lehessen bocsátani a szolgálatból, vagy a legjobb esetben nyugdíjba lehessen őket még idő előtt küldeni, mielőtt megszerezhetnék maguknak szolgálati éveik számával a teljes fizetéssel felérő nyugdíjra a jogosultságot.

Amint a jelek mutatják, lesz is elég nyugdíjas vasutas, úgyhogy csak győzze fizetni az állam ezeknek a nyugdíját is, meg a majd ujonnan alkalmazott embereknek a fizetését is. Vagyhogy majd úgy lesz, hogy mind a kettő: az új ember is, meg a nyugdíjas is csak éhbért kap és így ketten tengődnek, ahelyett, hogy egy megélhetne.

A közlekedésügyi miniszteriumból megérkeztek Suboticára a vizsgáztató kiküldöttek és először a suboticiai fűtőházban vizsgáztatták le államnyelvből a mozdonyvezetőket. Az ered-

mény igen lesújtó, mert a vizsgázók közül

kilencet államnyelvből gyengének nyilvánítottak és a bizottság orvosi felülvizsgálatra utalta be őket, mivel — úgy látszik — szellemi képességük csökkent, ha már az államnyelvet sem tudják a gép mellett kellőképpen megtanulni.

Valószínű, hogy a napokban ugyanilyen szomorú sorsban lesz része a többi magyar vasutasok nagy részének is.

Két jóházból való

TANONC

azonnalra felvétetik

Hoffmann Fülöp férfisزابónál

Omaljev prolaz, az emeleten.

2151-1-2

Az automata titka

— Kincset találtak egy vasuti állomáson —

Némely vasuti állomáson még mindig ott diszeleg a régi boldog világból való utolsó emlék, a 10 filléres cukorkás és 2 filléres gyufás-automata, hogy figyelmeztesse az utasokat arra az időre, amikor ily olcsón kaphatták meg a finom cigarettájukhoz és szivarjukhoz való gyufát. Ezeket az ördögös masinákat azonban már a háboru közepéig fogva nem lehetett használni, mert akkor 2 fillérért semmit sem adtak. Isten nevében pihentek tehát a gépek, míg nem jött a forradalom. Ekkor egypár elkeseredett legény feltört néhány ilyen automatát, nem ugyan a bennük levő nikkel- és vaspénzért, hanem rombolási szenvedélyből. Csudálatosképpen mégis épségben maradt egypár ezek közül. Végül azonban mégis csak likvidálni kell ezt az ügyet is, mert az állomás elöljárói is unják a sok választást a kíváncst gyerkőcök ama kérdezősködéseire, hogy mi csoda az a masina.

A vrsaci állomásfőnök is elrendelte, hogy az állomáson levő automatát vigyék a lomtárba. A munkások, hogy könnyebben vihessék a nehéz alkotmányt, szétszedték és meglepődve találtak belsejében 13 (tizenhárom) kilogramm nikkel- és rézpénzt. A pénzt ugyanis a társaság, mely ezeket az automatákat felállította, elfelejtette kiszedni belőle. A talált kincssel most nem tudnak mit kezdeni. Az állomásfőnök minden esetre jelentést tett az esetről a subotici vasutigazgatóságnak.

Súlyosan megsértette az angol trónörökösét Wells világhírű regényíró

Pert indítottak Wells ellen

Londonból jelentik: Érdekes pereskedés indult meg legutóbb H. G. Wells hírneves regényíró ellen, akit azzal vádoltak meg, hogy a welsi herceget regényében gúny tárgyává tette. Wells művében szerepel egy Albert Edward Premubi nevű ember, aki véletlenül spiritiszta ülésen tudja meg, hogy egy zsarnoki uralkodó leszármazottja és azután egészen átlátszó cézzal nem valami hízogően ismerteti a welsi herceg életmódját. Mivel pedig a welsi herceg Albert Edward jelzéssel szokta aláírni a nevét és mivel a regény főhőse, amikor megtudta magas származását, ugyanilyen Albert Edward jelzéssel írta alá leveleit, egészen világosan kitűnik, hogy ki ellen irányult a regény. A kritikusok most egyenesen felszólítják Wellset, vajjon regényében tényleg a welsi herceget akarta-e kigúnyolni. A per kimenetelét angol írói körökben nagy érdeklődéssel várják.

MacDonald rossz benyomásokkal tért vissza utjáról

Meg kell menteni Európát a pusztulástól

Londonból jelentik: MacDonald volt miniszterelnök háromheti európai utjáról hazakerkezett és utjáról az újságírók előtt a következő nyilatkozatot tette:

— Rossz benyomásokkal és érzésekkel tértem vissza európai utamról. Minden erőnkkel kell dolgoznunk, hogy megmentsük Európát a pusztulástól és széttűléstől. Ugyáltszik, hogy elérkezett az utolsó perc, hogy összefogjunk ehhez a nagy munkához.

Apolló november hó 3-án

„A sors“

Guido Kreutzer regénye 6 felvonásban.

Főszerepben:

Conrad Veidt és Luci Doraine.

Szerda—Csütörtökön

LUX, a csodakutya.

EGY JUGOSZLÁV ÁLHIRLAPIRÓ BUDAPESTI SZÉLHÁMOSSÁGAI

Rádics „futárja“, aki haragszik a királyra és végigpumpolja egész Budapestet

A horvát emigránsoktól is kapott pénzeket — A rendőrség letartóztatta, de megszökött és csak izgalmas hajszá után lehetett megint elfogni

Budapestről jelentik: Néhány hete feltűnt Budapesten egy nyurga, szöke fiatalember, aki Ismail Kurtagics-nak mondotta magát, s akit állítólag Radics-párti meggyőződése miatt utasítottak ki Jugoszláviából.

A fiatalember mindenütt mint újságíró mutatkozott be s először az Újságírók Egyesületét kereste fel. Nagy csomó cirill betűs igazolványt mutatott fel és legelőször is támogatást kért. Azt mondotta, hogy Szarajevóban újságíró volt s onnan a radikálisok kiűldözték, mert a Radics párt hívének vallotta magát. Az Újságírók Egyesület megszánta a fiatalembert és nagyobb segílyt utalt ki neki. Ekkor a fiatalember előadta, hogy rendkívül érdekes politikai információi vannak a balkáni állapotokról és a jugoszláv kérdéssről, szeretne ezekről valamilyen németnyelvű lapnak cikkeket írni, hogy honoráriumot kapjon és ne legyen kérégetésre utalva. Az Újságírók Egyesület titkára adott is neki egy levelet, amelyben az egyik németnyelvű lapszerkesztőt megkérte, hogy a menekült újságíróval irasson néhány cikket. Kurtagics a levéllel felkereste a szerkesztőt, aki szívesen vett volna tőle cikket, de a fiatalember az ígért cikkek helyett folyton csak *előleget és kölcsönt* kért. Mikor látták, hogy Kurtagics vagy nem tud, vagy nem akar cikket írni, hanem csak kolduini jár a szerkesztőségbe, egyszerűen kiutasították.

A fiatalembert ettől kezdve nem lehetett lerázni. Egyik szerkesztőségből a másikba járt. Meghamisította azt a levelet, amelyet az Újságírók Egyesület titkárától kapott, úgy hogy az már nem a német lap szerkesztőjének volt címezve, hanem *általános adakozásra szólított fel mindenkit*. Hetekig járkált ezzel a levéllel. Mikor minden szerkesztőségben megunták már a tolokodó kérégetőt és kidobták, akkor a minisztériumokat és tudományos intézeteket kereste föl az Újságírók Egyesület meghamisított leveleivel. Egy délelőtt a kultuszminisztérium összes magasabbrangu tisztviselőit végigpumpolta. *Majdnem kétmillió koronát szedett össze ezen a délelőttön*. Prónay báró államtitkár szíve is megesett a „menekült hírlapíró“ és ajánlólevelet agott neki egy ismerőséhez. *Az államtitkár levelét is megfelelő módon átalakította és most már két ajánlólevéllel a zsebében valóóságos zsaroló hadjáratot indított*. Minden bankigazgatót, nagyvállalatot, sőt számos nemzetgyűlési képviselőt is megsarcolt.

Frank Ivó dr., a horvát emigráció vezetőjéhez is elment, ahol szintén nagyobb összeget sikerült kizsarolnia. Franknak elmondotta, hogy Jugoszláviában türehetetlenek a viszonyok, hogy Rádics rövidesen megcsinálja a forradalmat és proklamálja a köztársaságot s hogy forradalmi tevékenysége miatt ő neki is el kell hagynia az országot. Frank Ivó annyira megörült a bekövetkező „forradalomnak“,

hogy azonnal öt millió koronát adott a szélhámosnak.

Szerencsétlenségére történt közben, hogy Radics István kibékült a radikálisokkal és ezzel megszűnt a Radics-párt üldözése is. Ezekben az időkben az utcán találkozott egy újságíróval, aki csodálkozva kérdezte, hogy miért nem utazik most már haza.

— Nincs pénzem utiköltségre — volt a válasza.

— Miért nem fordul a követséghez?

— Nem megyek oda. Különbem nem megyek vissza Szarajevóba. Radics gazember, aki eladta magát. *En nem békülök ki a szerb királlyal. En elvhu maradok.*

És továbbra rötta az utcákat a hamisított ajánlólevelekkel.

Lassanként azután mindenünnen kikopott. Többeknek a fülébe jutott már, hogy az állítólagos menekült újságíró meghamisította Prónay báró államtitkár levelét és felhívták a fiatalemberre a főkapitányság figyelmét.

Fülöp detektívfelelgyelő csoportja kezdte keresni a szélhámost. A detektívek óraszámra várták mindenütt, ahol gyakrabban meg szokott jelenni könyöradományokért. A fiatalember azonban megérezte a bajt és nem mutatkozott. Mint utóbb kiderült, Prónay államtitkár és az Újságírók Egyesület leveleivel most már *vásárcsarnoki kofakát, piaci árusokat és külteki boltosokat zaklatott*.

Szombaton délelben a Kálvin-téren felismerték és figyelmeztették a rendőrt, hogy a födetlen fővel járó fiatalembert a detektívek mindenütt keresik. A rendőr utána is ment és felszólította, hogy kövesse a rendőrségre. Kurtagics szó nélkül fordult meg és a rendőr oldalán megindult. Alig tett azonban néhány lépést, mikor *hirtelen szökéssel oldalt ugrott és vad futásba kezdett*.

A rendőr kiáltozására a forgalmas Kálvin-tér közönsége *üldözöbe vette a menekült*. Óriási hajszá, tumultus keletkezett. A fiatalember kengurut megszégyenítő ugrásokkal futott a Ráday-utca felé. A Ráday-utca 12 számú ház előtt egy ember eléje állott és elkapta.

Pjllanatok alatt többszáz főnyi tömeg gyűrűzött, tolongott körülötte. A rendőr *megkötözte és a kíváncsiak óriási csoportjától követve bevitte a szerb-utcai kapitányságra*.

A kapitányságon kiderült, hogy Kurtagics nem is újságíró és minden valószínűség szerint *bűncelekmények miatt szökött meg Szarajevóból és azért nem mer visszatérni oda*. Kiderült, az is, hogy Kurtagicsot nemrégiben egy razzán elfogták és a toloncházba akarták kisérni, a kapuban azonban sikerült megszöknie.

A szélhámost átadják a toloncháznak, amely mint alkalmatlan idegent ki fogja toloncolni az országból.

Súlyos idegbaja miatt lett öngyilkos Max Linder

A felesége is öngyilkos lett — Vasárnap a kórházban meghalt Max Linder

Párisból jelentik: Max Linder a világhírű moziszinész egy szállodában feleségével együtt öngyilkosságot követett el. Az öngyilkosságot, Max Linder a hírneves moziszinész feleségének édesanyja vette észre, aki a délelőtti órákban látogatába jött hozzájuk. Max Linder súlyos idegbajban szenvedett, Ugyáltszik, hogy feleségének előbb kábítószert nyújtott, majd annak kezén megnyitotta az ütőeret, azután ő maga is öngyilkos lett. Max Linder sérüléseibe belehalt a Journal munkatársa beszélgetést folytatott Max Linder egyik jó barátjával, aki elmondotta, hogy Max Linder már hosszabb

idő óta súlyos idegbajban szenvedett. Október 13-án, anélkül, hogy elhatározását megindokolta volna, lekötözte a moziszinész egyesületének elnökségéről, majd Svájcba utazott fiatal feleségének meglátogatására, aki tizen-nyolc hónapos leánykájával ott tartózkodott. A leánykát a penzióban hagyva a házaspár visszatért Párisba, ahol egy szállodában laktak és be akarták várni, amíg beköltözhettek a kis házba, amelyet Neullyben építettek. Most, amikor már minden előkészület megtörtént az átköltözésre, Max Linder a temetőt választotta új lakásául.

HIREK

Mindszentek napján

1925. november 1.

Őszi rózsák, mindenütt fehér őszi rózsák. Hül-
lámzó sokaságával, borongós, őszi, végtelen
fehér temetéssé magasztosítja a kilométeres
Futaki-utca egyhangú képét, a habfehér őszi-
rózsák, büszke rózsaszín, sárga krizantémek,
picinyke székfűk emlékek ittmaradt fáradt, sá-
padt rózsák színpompás lassu, szakadatlan
mozgással mennek az emlékezés mai ünnepe-
nek színhelye felé. Máskor villamosok vitték
szögekkel telítődött párnákra a koszorúk ez-
reit, ma nem tudni mi okból nincs hely a vil-
lamoson a koszorúk számára, gyalog megy te-
hát a virágjait féltő gyászoló közönség, jake-
ratlanul is impozáns, tüntető menetben az örök
emlékezés és szeretet krisztusi erényeinek
nevében.

A temetőben

Az utcán végtelennek látszó sűrű koszo-
rus tömeget szinte észrevétlenül nyeli el a te-
mető. Akik nagy csoportokba tömörülve végig-
vonultak az utcán itt egyszerre szétoszlának,
megy mindenik a maga sírjához. És sir nagyon
sokban a részvét, a virág bármennyi, nem tud
versenyre kelni a keresztek tömegével. De
azért jut virág mindenhova. A szeretet nem
tesz különbséget. Idegen kéz idegen sírra rak
virágot és ha mégis akad árva, magárahagyott
sírhalm, bucsuzó sárga levelének utolsó haló-
dásával belepi azt a gyorsan járó ősz, az el-
mulás és az újraébredés örök szimbóluma.
Felvonulnak az egyesületek, hogy koszorút rak-
janak a sport hősi küzdelmében elesett bajtár-
sak sírjára. A NAK megkoszoruzza volt disz-
elnökének Dr. Marcekovics Imrének, kitűnő
játékosainak, Breznik Sándornak, Sztika Re-
zsőnek és Csordás Györgynek sírját. Hatalmas
kosár virágot hoznak az apácázárda kedves
növendékei. A katonák temetőbe mennek. Ide
sok virág kell és végtelen részvét, mert a
nagy világégés hősi vértanúit örök álmukban
is bántódás érte. Szerény fakeresztjeiket gyalá-
zatos kezek elrabolták, de a keresztet most
virág pótolja és a szorgos kezek minden év-
ben újra feldomborítják a sírokat, hogy meg-
botolják bennük azt, aki kegyeletért, ocsmány
szándékkal lép be a temetőbe.

Gondos gyorsasággal és nagy szeretettel
folyik a munka mindenütt. Gyerekemberek ver-
senyre kelnek, hogy két elhagyott sírt melyi-
kük diszit fel hamarabb. Őszbecsavarodó öre-
gek nézik őket. Lassu léptekkel megindulnak,
halkuló szóval mondja az egyik, a helyemet
keresem... a helyemet, — hogy megvan-e
még.

Katonasírok a város szívében

A sporttelep közönsége százfélé irányban
indul hazafelé. A vasút felé igyekvők tömegébe
feketkendős, törődött két parasztasszony ve-
gyül. Fekete imakönyvükkel, fehér őszi rózsá-
ikkal sehogysem illenek az izgatott, hangos
fiatalok tömegébe. A villanytelep és a város
közötti üres telken tévovázva keresgélnek kezd
két öreg asszony. Tapogva hajlongnak jobbra-
balra, egyszerre megállnak, lassu mozdulattal
elhelyezik a virágcsokrokat a sárguló fűben,
kezüik imára kulcsolódik s félhangosan áhitatos
könnyekkel kísért imát morzsolnak.

Olasz katonákat síratnak, akiket a forra-
dalom napjaiban ide temettek bajtársaik és
azóta itt nyugosznak jeltelen örök álmukat a
város közvetlen szomszédságában. Megérdemel-
nek, hogy hősi bajtársaik mellé a katonateme-
tőbe helyezték őket, mert itt a gyorsan fejlődő
építkezés, vagy a földművelő munkálatok köz-
ben könnyen megzavarhatják álmukat.

Taljánok voltak a szegények és Talján-
országban esett el a mi fiunk is — mondo-
gatja az egyik öreg néni és a két talján biz-
tosan megéri az imádságot és a könnyeket
szellemzárnnyon hazaküldi a szép kék olasz ég

alá Taljánországban pihenő két magyar
bakának.

Este a temetőben

Hosszu évek óta először kellemes, lan-
gyos őszi est köszöntötte a halottak napját. A
gyertyák ezrei tündöklő fényben lobogtatták
áldozati lángjukat az elmúlásból az örök élet
magassága felé. A temető utait az ünneplők
ezrei lepték el. Felhangzott az ének és szállt,
szállt az ezernyi kegyeleti gyertyaláng világos-
sága mellől fel az örök Világosság égi fénye
felé. A borongó, ködös őszi égboltozatot vörös
fényár lepje el, ünnepi ragyogással jelezve az
emlékezés és szeretet ezernyi áldozati lángjá-
nak égi útját.

*

1925. November 3. Kedd

Római katolikus: *Hubert*. Protestáns:
Győző. Görög keleti: *Hiláron*. A nap kel
6 óra 47 perckor, nyugszik 4 órakor 38
perckor. A hold kel 6 óra 52 perckor,
nyugszik 5 óra 12 perckor. Nemzeti Szin-
ház: A gesák. Apolló mozi: Lux, a csoda-
kutya.

Időjárás: (A petrovaradini katonai meteo-
rologiai állomás jelentése). Hazánkban a
hideg gyengülni fog. A szelek gyengék ma-
radnak, a ködös idő és felhőzet továbbra
is terjedni fog, helyenkénti kiderüléssel dél-
nyugaton. Csapadék több helyütt lesz, itt-ott
nagyobb mértékben. A hőmérséklet északon
lényegesen emelkedni fog.

*

— **A Szentév befejezése.** Rómából
jelentik: A Szentévet Őszentsége karácsony
előnapján fogja bezárni a Szentkapu befalla-
zának ünnepélyes szertartásai között. Azonban a
polgári év utolsó napján a pápa még ünnepé-
lyes misét mond a Szent Péter templomban
Tedeummal kapcsolatban hálaadásul az Anno
Santo folyamán nyert kegyelmekért. Ezekre
a funkciókra már is nagyszámu zárandoklatot
jelentettek be.

— **Bácskai zárandokok a pápa előtt.**
Rómából jelentik: XI. Pius pápa külön kihal-
gatáson fogadta e napokban a bácskai magya-
rokat. Rövid beszédjében különösen ez a mondat
kapott meg mindenkit: „Mindig különösen örü-
lünk, mikor magyar zárandokok jönnek, nem-
csak, mert tudjuk, hogy nagy utat tetek, csak-
hogy közös Atyjukat lássák és köszöntsék, ha-
nem azért, mert magyarok, mert ez a szó any-
nyit jelent, hogy hű fiait az egyháznak s bár-
hova tartoznak, bármely külső körülmények
közé sodorták őket az események, nem szün-
nek meg a szentegyház hű és igaz gyermekei
lenni, „Nem egy szemben könnyű csillant meg
erre a szóra.

— **A cseh-szlovák katolikusok szer-
vezkedése.** A cseh-szlovák kormány egyház-
ellenes támadásait nem nézik ölbe tett kezek-
kel a katolikusok. A kath. néppárt főképp az
iskolaellenes politika ellen harcol. A tótok köz-
zül a lakosság 75 százalékát mozgósította a
vallásos iskolák védelmére. A néppártnak egész
Csehszlovákiában 8500 helyicsoportha van, 6
politikai napilapja, 23 hetilapja. Hogy függet-
lenségét biztosítsa, saját nyomdájában állítja elő
lapjait, Prágában több ilyen van, Brünnben 3,
Olmützben 2 s a vidéken még több. A kath.
földműves párt szintén virágzik. 1924-ben 44.522
tagot számlált. A kath. gazdák egyesületének
25.000 tagja s külön heti lapja van. Minden
jel arra mutat, hogy nagy a reakció a cseh
nemzeti egyházzal szemben.

— **Lédererné ügye a tábla előtt.** Bu-
dapestről jelentik: A halálraítelt Léderer Gus-
távné bűnügyének felebezési tárgyalásáról ma
döntött a királyi ítélőtábla. A táblai főtárgyalást
Kállay Miklós tanácselnök tanácsa tartja. A
tárgyalásra három napot tüztek ki, a táblán,
november 23, 24 és 25-két.

— **Amnesztia a Szentév alkalmából.**
Máltából jelentik: A Szentév alkalmából Ga-
ruana máltai püspök kérelmet intézett a máltai
kormányzóhoz, hogy kegyelmi jogát gyakorolva,
adjon amnesztiát a corradinói fegyház elítélte-
inek. A kormányzó minisztereinek tanácsa elé
vitte az ügyet s eredmény az lett, hogy a
püspök felszólítását nagyrészt teljesítették. Har-
mincöt fegyenc (32 férfi és 3 nő) visszanyerte

szabadságát. Az élethossziglan elítéltek bünte-
tését husz évre csökkentették, más büntetések-
ből egy-egy évre egy-egy hónapot engedtek el.
A fegyencek között a váratlan kegyelem, me-
lyett maga a miniszterelnök hirdetett ki, oly
megindulást okozott, hogy sokan sírtak, az
egyik fogoly pedig örömben elájult.

— **Locarno és a világbéke.** A locarnoi
konferenciával kapcsolatban a locarnoi Ferenc-
rendiek híres kegytemplomán, a Madonna del
Sasso homlokzatán egy este hatalmas villany
fénybetűkben megjelent ez a szó „Pax”. Cham-
berlain angol miniszter a konferencia végén
azt mondotta: „Bármily sokat értünk is el, a
világbéke még nincs biztosítva; ez még nem a
befejezés, ez még csak a kezdet.” A Pax-szó
a templomon néma ragyogásban fejezte ki,
hol a béke végső biztosítéka.

(x) **Tűzifa, szén, koks** legolcsóbb
Keller faterlepen, Strand ut. Telefon 417.

— **Vauti szerencsétlenség Svédor-
szágban.** Stockholmból jelentik: Nagy vasuti
szerencsétlenség történt vasárnap reggel Malmő
előtt, A stockholmi gyorsvonat hibás váltóállí-
tás miatt közvetlen a malmői állomás bejárata
előtt kisiklott. A két utolsó személykocsi és a
hálókocsi kizökkent a sinekről és feborult.
Csodával határos, hogy a személykocsiban
csak két utas sebesült meg súlyosabban. A
szolgálattevő kalauz, aki a felborult kocsi
egyike alá került, szörnyethalt.

— **Súlyos bányaszerencsétlenség ti-
zenkét halottal.** Gelsenkirchenből jelentik: A
Phoenix részvénytársasághoz tartozó holland
aknában tegnap este eddig még fel nem derít-
ett okból robbanás történt, amelynek követ-
keztében tizenkét személy meghalt és kettő
könnyebben megsebesült. A dortmundi bányá-
felügyelőség jelentése szerint a gelsenkircheni
szerencsétlenség, amely tizenkét ember életébe
került, minden valószínűség szerint bányalég-
robbanásra vezethető vissza. A megindított
vizsgálat még nem fejeződött be.

— **Szűz Máriás bélyegek.** A franciák-
tól elfoglalt német Saar-vidék legutóbb új min-
tázatu postabélyegeket hozott forgalomba, me-
lyeken, éppúgy mint a magyar postabélyegek
egy részén, Szűz Mária van ábrázolva a kis-
ded Jézussal karján.

— **Véresre verte a férjét.** Bacsa János
földműves a Darányi telep 246. számú ház la-
kója már hosszabb ideje rossz viszony-
ban él feleségével. Vasárnap délután ismét
összeszólkozott feleségével, aki erre anyja
segítségével véresre verte férjét. Bacsa János a
rendőrségen tett jelentést felesége és anyósa
ellen.

— **Tolvaj szolgál.** Miodragovics Tósa
cseneji gazda feljelentést tett tegnap a rendőr-
ségen Dragics Misa 20 éves szolgálja ellen, aki
hétfőn hajnalban elszökött tőle, két lőszerszám-
mal és két ruhával együtt. A rendőrség meg-
indította a nyomozást a tolvaj kézrekerítésére.

— **Táncolni megtanul Ön néhány
óra alatt,** Nemesnél. Privát órák egyeseknek
év csoportoknak naponta de. 9 től este 8-ig
A bárhelyiségében vagy privátlakásokban. 1—3

— **Az Arizona csoport Novisadon.**
Világhírű színpadokon jólismert kitűnő művészi
társaság kezd meg ma este oyolnapos vedég-
játékát a novisadi American Barban Arizona
művészi tudása nem ismeretlen a novisadi
közönség előtt, ezuttal azonban héttágu teljes
művészgárdájával látogat el hozzánk, Rozsnyai
kitűnő konferansza és nagy zenei tudása ga-
rantálja a rövid látogatás Novisadon ritkán
tapasztalt művészi értékét és nagy sikerét. 1—1

(x) **Csekély befektetéssel óriási va-
gyonra tehet szert,** ha a november 2—20-ig
tartó főhúzásra Lustig Lajos váltóüzletében vesz
sorsjegyet. 2218. 3

(x) **Csak nyolc napig.** Novisadra ér-
keznek november 3-án, az Amerikán-Bárba:
Miss Arizona és Maestro Rozsnyai, 6. Arizona
Girl: Rita, Mia, Ritti, Dodi, Bai és Dolly. Elő-
adások kezdete fél 11 órakor este. 2212-3

— **Elsőrendű tűzifák,** legjobb porosz
szalon kőszén és gázkoks házhoz szállítva,
legolcsóbban kapható Schwarz Testvéreknél
Novisad, Haltér II. sz. 1—0 2018.

(x) **Dr. Eckstein Lajos** novisadi orvos
új, önálló telefon száma 221. 2217-3.

Összesen tizenhárom goalt hagyott Novisadon a bajnokcsapat

A NAK négyszer lőtt kapufát — Tulerélyesen játszott a vendégcsapat Jugoszlávia—NAK 6:0 (4:0)

NAK pálya. Bíró: Simonyi

Alig fordult egyet a percmutató s már benn volt az első gól a NAK kapujában. A NAK választ, Luburics kezd, a labdája a jobb-összekötőhöz kerül, az a balösszekötőnek passzolja, süvit a labda s védhetetlen utjában a bal felső kapusarokban állapodik meg. A közönséget nem töri le a váratlan beköszöntő gól, a NAK is mintha csak erre várt volna szép kombinációkkal törtet a beogradi kapu felé, de Breznik védhetetlen lövése hajsza-nyira kapu mellé megy. Két elhárított korner után újra a NAK van frontban. Lenci lö, hi-veinek eláll a szivverése és a biztos gólnak hitt labda a kapufáról pattan vissza. A huszon-kettedik percben esik a második gól. Jobbra-balra cikkázik a pattogó labda a NAK kapu előtt, míg végre Sztakicshoz kerül s az véd-hetetlenül belövi.

Most a jobbszélső gólya következik. Zsena hajsza pontos finom passzal szökteti Bertók mellett s védhetőnek látszó lövése a hálóba megy. Most már a NAK kapu elé költözik az egész beogradi csapat idegekre menő hosszú ide-oda passzolás következik, amelynek a vége újabb gól. A NAK nem adja meg magát s fürgé támadását megint a kapufa szereli le. Pedig Breznik lövése gólt érdemelt volna, nem pedig azt, hogy az újralőtt labdát a boszorkányosan védő Nemes fogja ki.

A második féldőben két új emberrel próbálkozik a NAK. Ezek udvariasan elengedik Sztakicsot, aki vagy ötven métert rohan minden akadály nélkül. Talán még most is en-gedné szaladni a NAK védelem, ha szeren-csére bele nem akad a hálóba. Nagy futása az

ötödik gólt jelenti. A NAK erősen bombázza a beogradi kapu környékét. Breznik háromszor lö, de Nemes a kapufával szövetkezve pom-pásan véd. Mindenki NAK gólt várt, Varga hátvéd is, aki észre sem vette, hogy a beo-gradi balszélső elhuz mellette, pontos passzá-ból Sztakics féltucatára emeli a gólok számát. Egy kis bajnoki gorombaság, kiállítás kabaré, egy szép kapulövés és véget ér a mérkőzés.

Az országos bajnokcsapat messze elma-radt szombati pompás teljesítményétől. Meg-lepte őket a NAK eme váratlan s játéktudása s igyekezet hiján gorombasággal törekedtek azt ellensúlyozni. Ez sokat lerontott abból a kellemes összbnyomásból, amely a közönségben a beogradiak szombati játéka után kialakult. A csapat különben is tulságo-san forszirozza a rövid passzokkal operáló belső csatárjátékot, amely új szabályok szelle-mének már nem felel meg.

A NAK úgy látszik sok tandíjat fizet, amíg megtanulja azt a futball-ovodás igazságát, hogy a játékosokat nem szabad cserélni. Hajdu, Róka, Martin, Alexi, Varga, mindenik van olyan jó bekk mint Bertók, de a jobbszélső posztjára aligha lehetne Bertóknál jobbat ta-lálni Novisadon. A NAK csatársorát a rugal-masság és a rendkívüli gyorsaság jellemzi. Breznik a szó legszorosabb értelmében álló stílust játszik, mert igen gyakran megáll, de ilyenkor nem is játszik és ez baj. Olyan nagy baj, hogy teljesen megfosztja a csatár-sort kevés jótulajdonosságától a fürgeségtől, meg a gyorsaságtól, e nélkül pedig a csatársornak, hogy közmondással éljünk „nem nagy jövője van.“

NAK I. B.—Beocsini SC 1:0 (1:0) Elő-mérkőzést játszott a két csapat, nagyon gyenge teljesítményt produkálva. A beocsiniak láthatóan nem bírták tüdővel a nagy pályát, a NAK meg a legszebb helyzeteket is elszeleskedte. A be-ocsiniak közül Jovisics, a NAK-ban Lerch já-téka emelkedett ki a nagyon szürke átlag nivóból.

Subotica

Macsva (Sabac)—Sub. Sport 5:1 (1:1)
SAND—Kulai SC 5:0 (2:0)

Sombor

Bácska—Somb. Sport 2:1 (1:0)
Somb. Amatőr—Verbászi SC 3:1 (1:1)

Zagreb

Gradjanski—Croatia 5:1 (3:1)

Budapest

MTK—VAC 6:0 (2:0)
FTC—NSC 0:0
Vasas—BEAC 4:1 (2:0)
UTE—KAC 2:2 (2:0)
33FC—ETC 2:0 (0:0)
III. ker. TVE—Törökvis 2:1 (1:1)

II. osztály

ETSE—UMTE 4:2
Világosság—Föv. TKör 2:0
Zugló—EMTK 5:1
Testvériség—URAK 1:0

Krakó

Svédország—Lengyelország (válogatott) 6:2 (6:1)

Amatőr liga:

Postások—BTC 3:0
MAC—KIT 1:0

MLSz—ILSz válogatott 3:2. (Herendi vándordíj).

Pécs

Délnyugat—Dél 1:1

Szeged

Békéscsaba—Szeged 3:2

Bécs

Admira—WSC 2:0
Hakoah—Simmering 6:3
WAC—Rapid 2:1
Slovan—Floridsdorf 5:0

Pozsony

Amatőr—Ligeti SC 4:1

Rejtvény megfejtés.

A „Délbácska“ 7. számú sportrejtvényé-nek helyes megfejtése:

„Vándorserleg“

Megfejtették 284-en. A megejtett sorsoláson :
SOA kölnivíz, Dobanovacsai Milán (Kiszácsi-u. 15. sz.) 5 darab Wágner-süteményt,
Pintér Ilonka (Dudarska-u. 7.) 1 doboz SOA szappant,
Pavle I. Reichenberg (Beograd, Cara Urosa-u. 65.) A Délbácskát 1 hónapra,
Eilhardt György (Kula) a Délbácskát fél-hónapra nyerte.

Olvassa a Délbácskát!

A dinár árfolyamai

Bécs . . . 1254.75 | Prága . . . 60.06
Budapest . . 1263— | Berlin . . .

Nov. 2	Zürich zárlat	Beograd zárlat	Zagreb zárlat	Newyork zárlat
Beograd	9.21	—	—	177.50
Zürich	—	1090.—	1090.—	1927.50
Newyork	519.25	56.50	56.46	—
London	25.15	273.75	274.—	484.1/8
Páris	21.825	238.50	238.—	420.—
Milano	20.55	224.—	223.50	396.—
Prága	15.40	167.60	167.50	296.25
Berlin	—	—	—	2580.—
Budapest	72.80	—	—	14.—
Brüsszel	23.60	—	—	453.50
Bécs	—	797.—	797.—	14.1/4
Bukarest	2.50	—	—	47.75
Amsterdam	—	—	—	4025.—
Szófia	—	—	—	—
Krisztiania	—	—	—	—
Szaloniki	—	—	—	—
Stockholm	—	—	—	—

Beogradi tőzsde

1925 november 2, 5 óra

Bécs . . . 797.— | Prága . . . 167.60
Páris . . . 238.50 | Zürich . . . 1090.—
Milano . . . 224.— | London . . . 273.75
Newyork . . . 56.50 | Budapest . . . —

Irányzat: csendes

Zagrebi tőzsde

1925 november 2, 5 óra

Bécs . . . 797.— | Prága . . . 167.50
Páris . . . 238.— | Zürich . . . 1090.—
Milano . . . 224.— | London . . . 274.—
Newyork . . . 56.46 | Budapest . . . —

Irányzat: csendes

Chicagoi terménytőzsde

1925 november 2, 10 óra

Buza Tengeri

December . . 147.3/8 | December . . . 73.3/8
május 1926 . . 143.1/8 | május 1926 . . 77.3/8
Július . . . 127.— | Július . . . 78.50

Irányzat: buza, tengeri bizonytalan

(AVALA)

Novisadi terménytőzsde

1925 november 2. (Hivatalos jegyzések)

Buza

bácskai Usancen . kötés 245-274.50, 700 mm
bácskai 77, 2/1, Tisza . kötés 252.50, 500 mm
bánáti 76-77, 2°/o, sentai paritás
kötés 236.50, 250 mm

Tengeri

bácskai duplikát kassza kötés 172.—, 100 mm
bácskai XI-I, kelebiai paritás, kinálat 125,
kötés 125.—, 600 mm
szerémi szárított, lyublyanai paritás
kötés 182.—, 200 mm
szerémi szárított, Sremski Mitrovica
kötés 152.50, 100 mm

Buzaliszt

bácskai 6. számú kenyér kötés 242.—, 100 mm
kenyér 80°/o, Petrovaradin, zsákok nélkül
kötés 300.—, 200 mm
kenyér 80°/o, Kikinda, zsákok nélkül
kötés 302.50, 200 mm

Buzakorpa

bánáti gab. juta zsákok kötés 112.50, 300 mm

Irányzat: csendes

Oklevéllel kitüntetett

KIRAKATRENDEZŐ

kirakat rendezést vállal több cégnél. Cim: Ábrahám 2123 könyvkereskedésében.

Pléh sparherdek, dobkályhák

nagy raktár, vaskereskedők részére leg-olcsóbban szállít

CSÁNYI ZOLTÁN, LAKATOS

Novisad, Željeznička ul. 38.

Küldje be előfizetését!!

Tisztelettel felkérjük a vidéki, hátralékban lévő előfizetőinket és viszontelárúzóinkat, hogy az egyidejűleg megküldött felszólításunkon jelzett összeget forduló postával utalványozni sziveskedjenek, nehogy a lap további küldését kénytelenek legyünk beszüntetni. Teljes tisztelettel „Délbácska” kiadóhivatala.

Hirdetőink figyelmébe!

Vasárnapi számunk részére hirdetéseket csak szombat délig, hétköznapokon pedig délután 5 óráig veszünk fel.
A „Délbácska” kiadóhivatala.

A DUNA VIZALLÁSA

November 1-én reggel	— — —	270
November 2-án	— — —	274
November 3-án	— — —	269]

Szerkesztésért felel: TOMÁN SÁNDOR
Kiadó: „DELBÁCSKA” lapkiadóvállalat

APRÓ HIRDETÉSEK

FÜRDŐMESTERIALLÁS
Egészséges, — lehetőleg gyermektelen házaspár — fürdőmesterei és apolonői állásra azonnali belépésre kerestetik. Személyes jelentkezés dr. Müller Mátyás orvosnál Novi Vrba-son. 2144-1-4

MOZGÓ PÁLINKAFŐZŐ ÜSTÖK Vasa Malocić rézművesnél, Novi Sad, Kisačka ul. 32. bérelhetők ki. 1-12

NYOMDAI MUNKÁKAT olcsón és izlésesen készít Farkas és Dürbeck könyvnyomda Novi Sad, Željeznička ul. 30. szám. Telefon 488.

2 MASAMÓD tanulóleány felvétetik. Aki már máshol tanult, előnyben részesül. Női kalap-szalon tulajdonos: Fischer Mária Novi Sad, Futoski put 77. (Lövölde.) 2226-1-0

HIRDETÉSEK

FARKAS és DÜRBECK

könyvnyomdai műintézete
Novisad, Željeznička ulica 30.

VÁLLAL:

Napilapokat, szépirodalmi műveket, meghívókat, eljegyzési és esketési lapokat, falragaszokat, ügyvédi, közigazgatási, ipari és kereskedelmi nyomtatványokat a legizlésesebben és olcsó áron.

TELEFON: 488. SZÁM.

Fotivec Antal „Napredak” kalapgyárának lerakata, Kr. Petra 19.

Legnagyobb választék női kalapokban. Legszébb színek, posztóból készült párisi minták, díszítve 140—200 din. Elsőrendű velour kalapok 300—350 din. Állandóan nagy választék.

Legolcsóbb árak. — Saját érdekében okvetlenül keressen fel.

Egyetlen, legtökéletesebb soffőriskola

a Pesenjanski-féle, Novi Sad, Madjarska 53. Praktikus és teoretikus előadások különféle típusu automobillal.
Beiratkozás minden nap.
2108-1-12

Gyárosok, kereskedők, ügynökségek figyelmébe!

Utlevél láttamoztatást és beszerzést az összes követségeknél elvállal. Napi futárszolgálat. Elvállal a legolcsóbban levelek és csomagok átadását és átvételét, valamint bármely megbízást Beogradban. — Uti felvilágosítással, valamint beutazási, tartózkodási engedélyek ügyében díjmentesen ad felvilágosítást. — Vidéki megbízásokat gyorsan és pontosan elintézi.
Vojvodjanska Trgovačka Agencija, Novi Sad, Kralja Petra ul. 29.

FOJT kalapfestő-intézet

Női, férfi és gyermekkalapok alakítását vállalja az új formák szerint Festés minden színben Uj női és férfi kalapok

Novi Sad, Njegoševa u. 9.

Halló! Halló! Halló!

Mielőtt férfi vagy női kalapot

vásárolna, nézze meg a „NAPREDAK” gyári kalapterakatot, Novi Sad, Kralja Petra ul. 19., ahol minden megvásárolt kalaphoz még egy kalapot ingyen is kap. Semmi esetre se gondolja, hogy a megvásárolt kalapot tul fogja fizetni! Sőt ellenkezőleg — gyári áron kapja — azaz 50%-al olcsóbban, mint bárhol.
Ne mulassza el az alkalmat, hanem fedezze szükségletét a fentemlített gyári lerakotnál.
2154-1-3

A kik rendkívül kedvező feltételek mellett a könyvvitelt megakarják tanulni, azok mielőbb jelentkezzenek. Rövid idő alatt teljes képzést nyernek. Érdeklődők a „FŐKÖNYVELŐ” címre irjanak, Póstafrók szám 75

818-0

Díjtalanul közvetítünk Önnek

tisztviselőt, segédet, soffórt, vagy bármilyen alkalmazottat „Jugokommercia” állásközvetítő, Parnogmlina ul. 10.

HITÉLET

magyar keresztény folyóirat. - Megjelenik havonta kétszer.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Mošorin—Bačka

különleges bélyegzőkészítés

Kr. Aleks, ul. 7. NOVISAD Marković(Winkler)Pal. Vojvodina legrégebbi szaküzlete.

A legjobb és legtartósabb bélyegzők készítése. SZAKMABELI CIKKEK ÁLLANDÓ RAKTÁRA.

Üdonság! „Favorit” ajtóféltáblák Üdonság! rendelése félóra alatt elkészítettek.

Elveszett

a Flatt-utcától Klein Jenő üzletéig egy női pénztárca. Kéretik a becsületes megtaláló e lap kiadóhivatalában leadni sziveskedjen. A tárcában levő pénzt megtarthatja.
2216-1

RENDELET

A) Megállapítást nyert, hogy a soffőrök az ismételt figyelmeztetések dacára automobilon és motorkerékpáron nem alkalmazkodnak az előírás szerinti sebességhez, miáltal állandóan szerencsétlenségek történnek. Felhívom tehát az összes soffőröket és autótulajdonosokat, hogy szigorúan alkalmazkodjanak a közlekedési szabályokhoz, amelyek Novisad belső területére vonatkoznak, mert ellenkező esetben a soffőröket és autótulajdonosokat nemcsak pénzbüntetéssel, hanem elzárással is fogom sújtani.

Novisad belső területe alatt értendő: a Futaki-ut a Futaki-kaputól, a Temerini-ut a „Központi Hitelszövetkezet” téglagyáráról és a Pirosi-ut a pirosi kaputól.

B) A főkapitányság mint a novisadi elsőfokú iparhatóság a legszigorúbban megtiltja a kertészeknek és virágárosoknak virágok és koszorúk árusítását a Kr. Aleksandra utcában.

A nagybani virágárosítók, valamint azok az idegenek, akik virágárosítással foglalkoznak, cikkeikkel a nagy piacra utaltatnak.

Mindazok, akik e rendelet ellen vétnek, a legszigorúbban lesznek büntetve.

Novisad város főkapitányi hivatala, 1925. október 27-én.

Mihaldzsics s. k. főkapitány.

Komló termelők figyelmébe!

Elsőrendű, horganyozott

KOMLÓDRÓT

minden mennyiségben, raktárról a legolcsóbban szállít

KRAMER TESTVÉREK

Drótárugyár NOVISAD, Mali Liman.

Komló termelők figyelmébe!

Az új Moravetz Album a legszebb ajándék.

Az idei Karácsonyra a Moravetz Album harmadik kötete jelenik meg. 18 egész új dal, tánc és magyar nótá sláger, azonkívül Bartók: Este a székelyeknél, Puccini: Toska, Liszt: Rhapsodia, Rubinstein: Azra stb. stb. összesen 35 mű, melyek egyenként véve 1250 leibe kerülnének, van az új Moravetz Albumban felvéve. Ezen új albumnak nem szabad hiányozni egyetlen művelt család zongorájáról sem, ára 70 Dinár. Az első kötet hegedű kiadása (klarinéton és mandolinon is játszható) 48 Dinár, cimbalomra 48 Dinár. Kapható minden könyvkereskedésben, vagy a Moravetz zeneműkiadónál, Timisoarán.

2047-1-6

4 voltos

AKKUMULÁTORT

keresünk megvételre rádióhasználatra. Cím a kiadóhivatalban.

1-3

Garantált tiszta fehér

kőso

és finoman örölt kőso, vagonként és kis tételekben azonnali szállításra kapható

Gausz János, Novisad

Futoški put 66. Telefon interurban 534.

LUXUSAUTO

2216-1-3

„Raba“ gyártmány, 6 üléses, 35 P. S. kifogástalan állapotban, új gumikkal, különösen alkalmas **autobusra való átalakításra, eladó.**

SILVESTER BERNOLD, Novi Sad, Šumadijska ulica.

KOMLÓOSZLOP

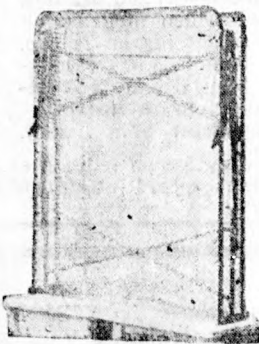
1997

elsőrendű száraz 1923-24. évi vágású sárga akácfa, homokon termett, kapható minden vás-
tagságban **SZEMZŐ BÉLA, SUBOTICA** Brozova u. 2. Telefon: 268.

Összecsuksukható ágy acélsodronny betéttel

340 dinárért

kapható

KRAMER TESTVEREK

drótáru és vasszerkezeti gyárában

NOVISAD, MALI LIMAN

Gyapot-atlaszból
Din. 99.-

Selyem-atlaszból
Din. 169.-

Prima sevróból
Din. 199.-

Prima lakkból
Din. 269.-

Ata